

**A MAGYAR HONVÉDSÉG A XXI. SZÁZADBAN
(GONDOLATOK AZ ÚJ KIHÍVÁSOKRÓL)****HUNGARIAN DEFENCE FORCE IN THE XXI. CENTURY
(THOUGHTS ABOUT THE NEW CHALLENGES)**

A cikk első fejezetében a szerző – egy rövid történelmi áttekintés után – bemutatja a Magyar Honvédség rendeltetését az országvédelemben. Néhány gondolaton keresztül elemzi a XXI. század modern hadviselésének tételeit és kihívásait. Bemutatja, hogy a Magyar Honvédség milyen válaszokat adott e kihívásokra. Az utolsó fejezetben a szerző néhány gondolattal körülír egy, a fegyveres erőkre alkalmazható struktúrát.

In the first chapter – after introducing a short historical background – the author shows the main functions of the Hungarian Defence Force. After that he analyses some theorems of modern warfare, and challenges of the XXI century. The next chapter tries to provide answer for this questions. At the end of the article the author describes a structure applicable for armed forces.

BEVEZETÉS

A hadsereg Clausewitz szerint a politikai akaratérvényesítés végső eszköze, a háború legfőbb szereplője. Clausewitz képes volt arra, hogy maradandót alkosson a háború természetéről, mivel olyan összefüggéseket látott meg, amelyek a társadalmat, a hadsereget és a háborút koroktól függetlenül jellemzik. Clausewitz óta sokan kísérletet tettek a változó világ tendenciáinak leírásával, új elméleteket megalkotásával a háború változó jellegének megfogalmazására. A XIX. századtól egészen a XX. század végéig – beleértve a nukleáris fegyverek alkalmazásának lehetőségét is – a háborút tömeghadseregekre tervezték. A biztonság kategóriái (társadalmi, gazdasági, politikai stb.) a katonai biztonság túlhangsúlyozása miatt háttérbe szorultak. Az 1980-as évek végén megszűnt a hidegháború, előtérbe került az aszimmetrikus hadviselés elleni tevékenység. Magyarország a hidegháborús frontvonalból egy nyugodtnak mondható régióba került, a honvédelem kérdése háttérbe szorult. Magyarország egy átpolitizált, keleti hadikultúrájú tömeghadsereget örökölt. A társadalomból az ideológiai nyomás kiirtotta a nemzeti szellemet, a hadsereg támogatottsága rendkívül alacsony volt. A biztonsági környezet változásával, Magyarország NATO tagságával egy modern, kis létszámú, önkéntes haderő mellett kötelezte el magát. [6]

A következő fejezetben bemutatom ezen elkötelezettség eredményeképpen kialakított magyar haderő helyét az országvédelem rendszerében

A MAGYAR HONVÉDSÉG RENDELTTETÉSE, HELYE, SZEREPE AZ ORSZÁG VÉDELEMBEN

Az OGY határozatban megfogalmazottak szerint Magyarország fegyveres erőinek fő feladata¹:

„... Magyarország szuverenitásának és területi épségének védelme és - az Észak-atlanti Szerződés alapján - hozzájárulás a Szövetség kollektív védelméhez. Továbbá feladata, hogy hozzájáruljon más, közösen vállalt szövetségi küldetésekhez, részt vegyen a nemzetközi szervezetek égisze alatt zajló nemzetközi béketámogató és humanitárius akci-

¹ Forrás: Az Országgyűlés 94/1998. (XII.29.) OGY határozata a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről szóló dokumentum 14. pont <http://www.complex.hu/kzldat/o98h0094.htm/o98h0094.htm> Letöltve:2013. 03. 15

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BODORÓCZKI János

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

ókban, valamint súlyos ipari, civilizációs, illetve természeti katasztrófák elhárításában. Mindezekbe irányadó a Szövetség Stratégiai Koncepciója, melynek kidolgozásában és továbbfejlesztésében Magyarország tevékenyen részt vállal. ...”

A fentiek alapján a Magyar Honvédség legfontosabb feladatai a következők:

- az ország fegyveres védelmével összefüggő feladatok;
- válságkezeléssel kapcsolatos feladatok, melyek szövetségi rendszerben, esetleg nemzetközi felkérésre vagy önállóan kerülnek végrehajtásra;
- békeműveletekben való részvétel;
- katasztrófavédelemben való közreműködés és humanitárius segítségnyújtás;

Ezen alapképességeken felül a Honvédségnek képesnek kell a következő feladatok ellátására: [5]

- teljes vagy korlátozott területszerző agresszió esetén, védelmi hadművelettel az agresszor megállítására a NATO erőinek beérkezéséig;
- legyen képes az ország érdekeit, értékeit és a lakosság biztonságát fenyegető katonai jellegű válságok kezelésére, az ezzel kapcsolatos feladatok végrehajtására;
- készüljön fel a természeti és a civilizációs katasztrófák következményei felszámolásában való közreműködésre, kihasználva saját, speciális lehetőségeit;
- a Szövetség rendszerében legyen képes azonnali és gyorsreagálású feladatok végrehajtására;
- készüljön fel az ENSZ által szervezett békeműveletek feladataiban való részvételre;
- békében olyan kiképzést folytasson, hogy az állomány váljon alkalmassá a fenti feladatok végrehajtására.

A NATO tagságból adódó feladatok: [5]

- a Magyar Honvédség járuljon hozzá a szövetséges erők katonai potenciáljának erősítéséhez, a kollektív védelmi képesség fokozásához (a washingtoni alapító szerződés 5. cikkelye alapján);
- a Magyar Honvédség fejlesztésénél, fenntartásánál és felkészítésénél figyelembe kell venni a Szövetség mindenkor hivatalos stratégiai koncepcióját;
- a Magyar Honvédség béke- és háborús nagyságrendje, felépítése, felszerelése, harckészültsége illeszkedjen a tagállamokhoz és a NATO ilyen irányú elvárásaihoz;
- a Szövetség alárendeltségébe tartozó magyar erők felszerelése és felkészültsége feleljen meg a NATO követelményeknek;
- előtérbe került a kis létszámú, jól felszerelt, könnyen mobilizálható katonai alegységek fontossága, melyek hatékonyabban alkalmazhatók a válságok kezelése során;
- a magyar katonai infrastruktúrát a NATO-ban elfogadott elveknek megfelelően kell fejleszteni és építeni, számítva azok hazánk területén történő alkalmazására.[5]

A HONVÉDSÉGGEL SZEMBENI ÚJ KIHÍVÁSOK A XXI. SZÁZADBAN

A XXI. század új kihívásairól számos cikk, disszertáció mellett értesülhetünk a napi sajtóból, illetve érezhetjük a saját bőrünkön is. A globalizáció kihívásai mellett, a nemzetközi biztonság veszélyforrásai is egyre gyakrabban előtérbe kerülnek. Magyarországnak és természetesen a Magyar Honvédségnek reagálnia kell a terrorizmus, a szervezett bűnözés, a migráció, a környezetkárosítás, a régiót sújtó etnikai konfliktusok okozta kihívásokra. Magyarország és a Magyar Honvédség is természetesen reagált az új kihívásokra. Tervek születtek a globalizáció okozta új kihívásokra (terrorizmus, szervezett bűnözés, környezetkárosítás stb.), a károk hatékony csökkentésére. A Magyar Honvédség valamennyi szervezete rendelkezik tervvel a terrortámadások ellen, illetve az ágazati katasztrófavédelmi feladatok ellátásával része a katasztrófavédelem komplex rendszerének. Az ország közvetlen környezetében jelentkező biztonsági kihívásokra is

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BODORÓCZKI János

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

hatékony reakció született: a Honvédség alegységei határon kívül is helyt állnak nemzetközi missziókban. Nem könnyű tehát meghatározni, hogy a XXI. század nemzeti hadereje milyen összetételű, felszereltségű legyen. [1]

Ma már nyilvánvaló és kimondható, hogy Magyarország saját biztonságát csak szövetségi keretek közt képes hatékonyan biztosítani. Az Euro-Atlanti közösséghez, illetve a NATO-hoz való csatlakozás után a fenyegetések már nem közvetlen katonai fenyegetésben öltenek testet. Az új kihívásokhoz való alkalmazkodást megnehezíti a gazdasági válság. Felerősödnek azok a nézetek, melyek szerint egy Magyarországhoz hasonló helyzetű ország teljes képességgel rendelkező haderőt nem képes fenntartani. A kollektív védelemhez a „kis” országok azzal járulhatnak hozzá a leghatékonyabban, ha a haderejük egy részét speciális képességekkel ruházzák fel. [1] A megoldás a képesség alapú, gyorsan alkalmazható, modulrendszerű professzionális haderőben rejlik. Összességében kijelenthető, olyan Magyar Honvédségre van szükség a XXI. században, amely képes akár az ország területén, akár a nemzeti területtől távol összhaderőnemi keretek közt feladatai ellátására.[1]

A MAGYAR HONVÉDSÉG TERROR VESZÉLYEZTETETTSÉGE

Magyarország tagja a NATO-nak és az EU-nak. Katonai szervezettel vett, vagy vesz részt Irak, Afganisztán, Koszovó és legújabb kihívásként Mali – azaz muzulmán országok vagy muzulmán lakosságú tartományok – területén békefenntartó feladatokban. A terror veszélyeztetettségi küszöböt valószínűleg nem lépte át, de mint ország és mint haderő valószínűleg felkerült a célországok közé. A célpontok a Honvédség katonai és a katonai célokhoz kapcsolódó:

- meghatározó jelentőségű személyiségei-, vezetői;
- a repülőterek-, légi navigációs állomások-, harcálláspontok-, lokátor állomások-, híradástechnikai objektumok;
- a katonai távközlési és vezetési rendszerek és pontok-, számítógép hálózatok;
- a laktanyák;
- a lőszer-, üzemanyag bázisok-, harc és gépjármű telephelyek;
- a tanintézetek;
- a Honvédség által üzemeltetett javító üzemek;
- a kórházak;
- a kulturális és sport intézmények (elsősorban a nagy létszámú nézőközönséget vonzó rendezvények időszakában);
- a katonai lakótelepek, lakóházak;
- a Honvédség által üzemeltetett közművek lehetnek.[2]

A XXI. SZÁZAD HADVISELÉSÉNEK JELLEMZŐI

A XXI. század haderőinek fejlesztési irányát meg fogja határozni az információs technológia, a fejlődés ütemét a mindenkori biztonsági helyzet. A nemzetközi összefogás, a biztonsági helyzet kedvező változása lehetőséget ad a haderők létszámának csökkentésére, ezért a fejlesztésekre több forrás juttatható. Kimondható, hogy a hagyományos elvek szerint épített hagyományos képességekkel rendelkező haderő a modern válságkezeléshez nem megfelelő. A gépesítés, a területvédelem, a reagálás mellett felértékelődött az expedíciós képesség. Az egyidejű, több dimenziós, teljes mélységű csapások követelményeképp a légierő és a különleges erők szerepe megnőtt. A hagyományos lineáris, összefüggő hadszínteret felváltja a digitális hadszíntér, a megsemmisítést felváltja a szándéktól való eltérítés. Az új felfogások új értelmezést adhatnak a már ismert fogalmaknak. A változások hatást gyakorolnak a nemzetekre, a szövetségekre egyaránt. Elmosódik a határ a béke és a háború között, a hálózat alapú hadviselés válik uralkodóvá. A katonai-civil határ szintén elmosódik, a tevékenységek a teljes társadalomra kihatással lesznek. [4]

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BODORÓCZKI János

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

VÁLASZOK A XXI. SZÁZAD KIHÍVÁSAIRA

A XXI. század kihívásaira a Magyar Honvédség az alábbi szempontokat figyelembe véve képes hatékony válasz adni:

- a NATO kollektív védelmi rendszeréhez hozzájárulni képes szervezetek létrehozása;
- a Szövetségnél hiányként jelentkező felajánlható új képességek kialakítása és a meglévő képességek fejlesztése;
- az új típusú kihívások és kockázatok kezeléséhez szükséges képességek létrehozása;
- a nemzetközi kötelezettségvállalások teljesítéséhez szükséges katonai szervezetek létrehozása;
- az egyes feladatok végrehajtására rendelt szervezetek kijelölése;
- új szervezetek, szervezeti elemek létrehozása;
- egyes katonai szervezetek képességeinek átalakítása;
- a haderő békeműködési rendjének átalakítása (például a Műveleti Vezetési Rendszer bevezetése).[3]

A kihívásokat figyelembe véve a XXI. századi haderőt az alábbiak szerint lehet felvázolni.

A XXI. SZÁZAD MAGYAR HONVÉDSÉGE

A Magyar Honvédség struktúrájának tervezésénél figyelembe kell venni, hogy milyen feladatot szán az ország a fegyveres erejének: a „Honvédségnek rendelkeznie kell rugalmasan alkalmazható, expedíciós műveletekre is igénybe vehető, a szövetséges erőkkel együttműködni képes, gyorsan telepíthető és fenntartható erőkkel, amelyek földrajzi korlátozás nélkül alkalmazhatók a válságövezetekben. A szükséges képességeket a NATO-val egyeztetett módon, a NATO-ban és az EU-ban tett haderő felajánlásokat összehangolva, továbbá a két- és többoldalú nemzetközi együttműködésben és fejlesztési programokban rejlő lehetőségeket felhasználva kell fejleszteni.”² „A Magyar Honvédség alapfeladata az ország függetlenségének és területi sérthetlenségének védelmezése, alapvetően szövetséges keretekben, de a szövetséges erők beérkezéséig önállóan.”³

A 2030-ig prognosztizált biztonsági előrejelzések nem valószínűsítik a hagyományos fegyveres erővel való támadást Magyarországra ellen. Nem szabad azonban abba a hibába esni, hogy ezen előrejelzés első sorára hivatkozva a haderőt elsovasszuk. Az elemzéseket tovább olvasva felfedezhető, hogy Magyarország továbbra is ütközőzónában helyezkedik el, mivel egymástól gyökeresen eltérő kultúrák, nyelvcsaládok, vallások helyezkednek el a határaink mentén. Figyelembe véve a globalizált, napról-napra változó világot, élni kell a gyanúval, hogy a Magyar Honvédségre szükség lehet úgy hagyományos katonai műveletekben, mint nem háborús műveletekben egyaránt. Érdemes a XXI. században is Clausewitz tételeit szem előtt tartani, miszerint a háború természete a biológiához hasonlítható. Amit ma elavultnak tartunk lehet, hogy holnap fennmaradásunk alapfeltételévé válik. [6]

MODUL ELEMÉK

A 2002-2003-as védelmi felülvizsgálat és a Magyar Köztársaság prágai felajánlásai alapján a Magyar Honvédség a modulrendszerű hadseregfejlesztést tűzte ki célul. A koncepció szerint így képzelhető el rövid időn belül a többi tagállam hadseregeivel való hatékony együttműködés. A hadsereget rugalmasság, többfeladatúság, könnyű, mobil telepíthetőség jellemezné. Modern technikai felszereltség, teljes feltöltöttség, korszerű vegyi védelem és felderítő rendszer, fejlett szállító kapacitás és logisztika állna a magasan képzett személyi állomány rendelkezésére. Különleges alegységek, speciális biológiai-radiológiai védelmi rendszer és egyéb „kiegészítő képességek” növelnék az alkalmazhatóságot. A koncepció

² Forrás: Magyar Köztársaság Nemzeti Biztonsági Stratégiájára (2073/2004. sz. Kor. határozat)

http://www.kulugyminiszterium.hu/NR/rdonlyres/0AA54AD7-0954-4770-A092-F4C5A05CB54A/0/bizt_pol_hu.pdf Letöltve:2013. 03. 14.

³ Forrás: [Nemzeti Katonai Stratégia http://www.honvedelem.hu/files/9/13818/nemzeti_katonai_strategia_feher_konyv.pdf](http://www.honvedelem.hu/files/9/13818/nemzeti_katonai_strategia_feher_konyv.pdf) Letöltve: 2013. 03.14.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BODORÓCZKI János

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

ígérete szerint a hagyományos területvédelem mellett a hadsereg az új kihívások mindegyikére hatékony választ tudna adni. Magyarország vállalta, hogy részt vesz a biológiai és vegyi fegyverek elleni védekezésben, segítséget nyújt a szállításban, és azonnal bevethető logisztikai századot ajánlott fel. Részt vesz a NATO közös felderítő rendszerének tervezésében és fejlesztésében, a légi utántöltési kapacitás megteremtésében. Vállalta, hogy a Gripen vadászrepülőgépeket olyan fegyverzettel szereli fel, amelyek képesek együttműködni más NATO-tagállamok rendszereivel. Emellett megvizsgálja a helikopterpark fejlesztésének lehetőségeit is. Az azonnali bevethetőség a kezdeti tervek szerint háromezer katonát érintett. A tervek szerint az ajánlásokat 2004-től folyamatosan tervezték megvalósítani. [6]

A hatékonyság növelése érdekében a NATO-t úgy szeretnék katonai vezetői átalakítani, hogy az egyes tagállamok – különösen a kicsik – csak részfeladatokat vállaljanak. A drága, nagy és minden haderőnemre koncentrálnak nemzeti hadseregek kora lejárt, különösen a Magyarország méretű országoknak meggondolandó például egy kis légerőt fenntartani, aminek működtetése nagyon drága, azonban ereje a szövetség egészéhez képest elhanyagolható. A feladatok megosztása erősíti a tagok egymásra utaltságát, gyengíti az egyes nemzetek önvédelmi erejét, viszont értelmet ad a szövetségnek, mely együttesen így erősebbé válik, és az együttműködés szempontjából racionálisabbá teszi az egyes államok védelmi kiadásait. A tagállamok közül Csehország különösen erős vegyvédelemben (ezen a területen tapasztalatokkal rendelkeznek Afganisztánban), Lengyelország pedig aknaszedésben (a Balkánon és Afganisztánban is ezzel foglalkoznak alegységeik). Prágában Magyarország bizonyos feladatokra felajánlást tett, melyekből világszínvonalúnak kellene lenni, és emiatt bizonyos feladatokról le lehetne mondani.⁴

A jövő, vagyis a 21. század katonai kihívásainak megfelelő szárazföldi haderőt elnevezték „FORCE XXI.”-nek, ami „21. századi erő”-nek fordítható. A haderő fejlesztésével kapcsolatos munkálatok célja az, hogy olyan szárazföldi haderőt alakítsanak ki, amely a rendkívül gyorsan változó és előre ki nem számítható nemzetközi helyzetben is alkalmas lesz feladat végrehajtásra. E tulajdonságok vitathatatlanul feltételei a modern modul rendszerű hadseregnek, a modul rendszerű kialakítás azonban rengeteg vita tárgyát képezi. A mellette érvelők szerint egy olyan államnak, mint hazánk, luxus volna teljes képesség-spektrummal rendelkező haderővel bírnia, az alapvető védelmi képességet biztosító elemek kivételével a hangsúlynak a specifikusságon kell lennie, háttérbe szorítva a hagyományos fegyvernemek jelentős részét. A koncepció bírálói szerint nem szabad minden más érdeket háttérbe szorítani, legkevésbé az állam teljes körű önálló védelmi képességét. A modul elemek vizsgálatakor érdemes megjegyezni, hogy a képességek modul rendszerű alkalmazása a Magyar Honvédségtől nem idegen. A katasztrófavédelmi rendszer felépítésekor a Magyar Honvédség képességei munkacsoportokba kerültek szervezésre, amelyek a Katasztrófavédelmi Operatív Bizottság, és a Katasztrófavédelmi Operatív Csoport parancsára bevethetőek. Modul, a világ számos területén bevethető speciális képességgel is rendelkezik már a Magyar Honvédség (például a víztisztító képesség). [6]

⁴Forrás: <http://www.origo.hu/itthon/20021119juhasz.html> Letöltve: 2013. március 17.

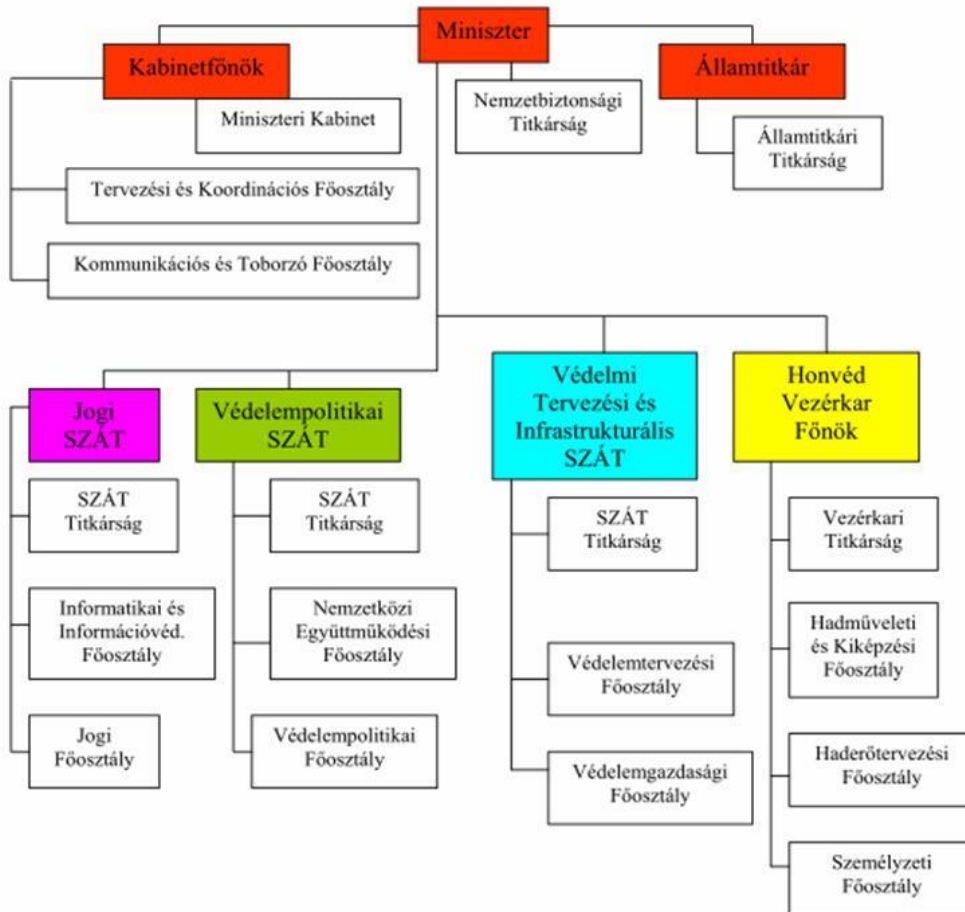
HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BODORÓCZKI János

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

A MAGYAR HONVÉDSÉG SZERVEZETI ELEMEI, FELÉPÍTÉSE

A Honvédelmi Minisztérium, illetve a Magyar Honvédség, szervezeti felépítését az alábbi egyszerű ábrákon mutatom be.

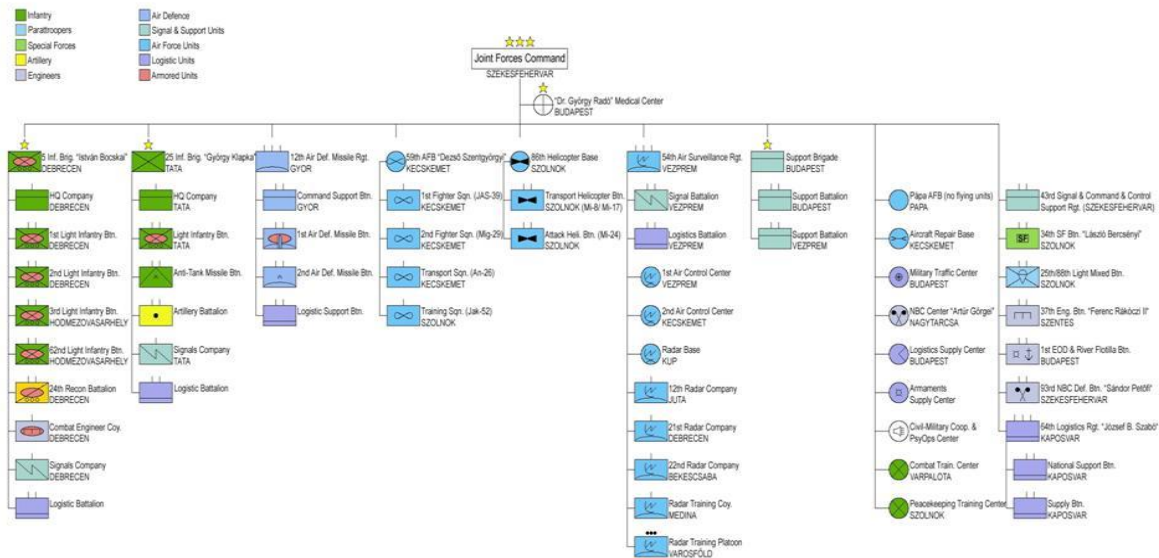
1. ábra A HM felépítése⁵

⁵ Forrás:[7]

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BODORÓCZKI János

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

2. ábra Az ÖHP alárendelt alakulatai⁶

A bírálók szerint a hagyományos katonai szervezetek ideje lejárt. A struktúrákat át kell alakítani, a hagyományos felépítéseket fel kell váltani a hálózat alapú képességeken alapuló struktúrákkal. A változtatásoktól a rugalmasságot, az oldal irányú kapcsolatokat a szervezeten túlnyúló együttműködést várják. Támadások érik a kis létszámú haderő 3 szintű vezetési rendszerét. A bírálók szerint az ÖHP megalakítása egyszerű pénzügyi szempontok mentén került kialakításra, a NATO elvű parancsnokság, valójában csak a nevében összhaderőnemi, a törzsek kialakítása során a NATO doktrínákat mellőzték.[7]

STRUKTÚRA A KATONAI ERŐ SZERVEZÉSÉRE – KÖVETKEZTETÉSEK

A nem hagyományos elvek szerint szervezett katonai erő szervezeti felépítésének felrajzolása rendkívül összetett feladat, megalkotásánál óvatosan kell eljárni. Célszerű lehet a vezetési szintek további csökkentése, a struktúra további átdolgozása. A belső szervezeti tagozódás – a struktúra – kialakításánál a mélységi (alá-fölérendeltség), és a szélességi (egy adott vezető által közvetlen felügyelt) tagolásnál elsősorban a szervezet rendeltetését kell figyelembe venni. Ez

⁶Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/A_Magyar_Honv%C3%A9ds%C3%A9g_servezeti_fel%C3%A9p%C3%AD%C3%A9se_%C3%A9s_egys%C3%A9gei. Letöltve: 2013. március 28.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BODORÓCZKI János

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

akár azzal járhat, hogy adott célra létrehozott szervezet belső felépítése jelentősen eltérhet a megszokottól. Figyelembe kell venni továbbá a bonyolult koordinációs feladatokat, a döntések jelentőségét, a feladatok sokrétűségét. A szervezeti struktúra lehet lineáris, szakmai sávokkal kiegészített lineáris, vagy funkcionális. Bármekkora is a vezető munkabírása, kénytelen támaszkodni egy néhány emberből álló csapatra, amelynek szaktudása a döntésekben segíti őt. Ez a csapat a törzs. A törzs szervezésénél sem nélkülözhetők a fentebb már leírt szervezési szempontok. A törzskarban a szakmai területek vezetőivel, szakértőkkel dolgozik együtt. Az, hogy mikor, milyen struktúrát alkalmazunk, számos dolog befolyásolja. Van olyan struktúra, amely azt követeli meg, hogy a szervezet egy helyen legyen, mások területileg széttagoltak. Az első esetben a nagyra nőtt szervezeteket vezethető részekre érdemes tagolni, a második esetben az eredményes feladatvégrehajtás érdekében a szervezeti elemek önállóságukat feladva egységgé szerveződnek. [10]

A haderő szervezésénél valamennyi korábbi fejezetben említett szempontot, irányelvet figyelembe kell venni. Kijelenthető, hogy a haderőszervezés olyan tevékenység, melynél adott feladatra hozunk létre katonai szervezeti elemet. A szervezeti felépítésnek biztosítani kell a vezethetőséget, a minősített működési rendet. A vezetési szinteknek át kell fogni az adott szint valamennyi funkcióját, az nem lehet túlméretezett. A szervezetnek közelíteni kell a NATO országokban alkalmazott struktúrákhoz, kiemelten érdemes tanulmányozni a Magyar Honvédséghez hasonló méretű haderők felépítését. A struktúrának kellően rugalmasnak (önmegújítónak) kell lennie, hogy képes legyen a változásokra hatékonyan reagálni.

A lineáris struktúrára, szakmai sávokkal való kialakítását látom célszerűnek. A lineáris szervezeti felépítés változatlan, az egyébként is meglévő speciális szakmai feladatok keretében szolgál. A szakmai értékek torzulásmentes továbbításához a funkcionális felépítésből célszerű átemelni a szakemberek közvetlen érintkezését.

Kulcsszavak: XXI. Század, struktúra, Magyar Honvédség

Keywords: XXI. Century, structure, Hungarian Defence Force

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BODORÓCZKI János

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Kern Tamás: A rendszerváltás utáni haderőreform kísérletek, 2009. Századvég műhelytanulmányok (www.szenzorkft.hu/a_rendszervaltas_utani_haderoreform.pdf (letöltve: 2013. március 16.))
2. Dr. Pataky Iván: Gondolatok a Magyar Honvédség terrorista támadások elleni védelméről, Vezetés és szervezés tudomány [193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/nek/2004.../08_pataky.pdf (Letöltve: 2013. március 16.)]
3. Kiss Gergely: A szerződéses légénységi állományra alapozott új kiképzési rendszer bevezetése, 2004. (Tanulmány) A tanulmány a HM OTF 4. sz. Programbizottságánál a HM HVK Hadműveleti és Kiképzési Csoportfőnökségén végzett tudományos munka keretében készült [www.honvedelem.hu/files/9/4954/08.pdf (Letöltve: 2013. március 16.)]
4. Ronkovics József: A 21. század hadviselésének néhány főbb jellemzője, 2009. Hadtudomány 2009. 1-2. [mhtt.eu/hadtudomany/2009/1_2/057-062.pdf (Letöltve: 2013. március 16.)]
5. Tóth Rudolf: A Magyar Polgári Védelem fejlesztésének szükségessége, lehetséges iránya, a NATO tagság, A Magyar Honvédség korszerűsítése és a hazai katasztrófavédelmi rendszer helyzetének tükrében, 2000. (Doktori (PhD) értekezés), ZMNE
6. Baltavári Tamás: A Magyar Honvédség rendeltetése, helye, szerepe az ország védelmében, a honvédséggel szembeni új kihívások a XXI. században. [www.biztonsagpolitika.hu/userfiles/file/PDF/balta_mh_rend.pdf(Letöltve: 2013. március 16.)]
7. Tomolya János: A NATO új kihívásainak hatása a magyar honvédség szárazföldi haderő csapatainak vezetésére, irányítására és a törzsek kialakítására, 2009. (Doktori (PhD) értekezés) ZMNE HDI
8. Görög István: A szárazföldi csapatok humán erőforrás biztosítása, és fejlesztése a hadsereg modernizációs időszakában, különös tekintettel a szerződéses légénységi állományra, 2009. (Doktori (PhD) értekezés), ZMNE HDI
9. Forgács Balázs: Napjaink hadikultúrái (A hadviselés elmélete és fejlődési tendenciái a modern korban), 2009. (Doktori (PhD) értekezés) ZMNE HDI
10. Szigeti Lajos: A haderő szervezésének elméleti kérdései (Egyetemi tankönyv), 2004. Budapest, ZMNE BJKMK
11. Kőszegvári Tibor: Hadviselés a 21. században, 1999, Hadtudomány IX. évfolyam 1 szám, 1999. március, [<http://www.zmne.hu/kulso/mhtt/hadtudomany/1999/ht-1999-1-5.html> (letöltve 2013. március 17.)]